

Deontologische code mandatarissen

Versie 11 mei 2023

INHOUDSTAFEL

TOEPASSINGSGEBIED	3
INFORMATIEBEMIDDELING	3
ADMINISTRATIEVE BEGELEIDING EN ONDERSTEUNING.....	3
BESPOEDIGINGS- EN BEGUNSTIGINGSTUSSENKOMSTEN	4
BELANGENVERMENGING EN DE SCHIJN ERVAN	4
CORRUPTIE EN DE SCHIJN ERVAN	5
GESCHENKEN, UITNODIGINGEN EN REIZEN	5
HET GEBRUIK VAN FACILITEITEN EN MIDDELEN VAN HET LOKAAL BESTUUR.....	6
OMGAAN MET INFORMATIE	6
ONDERLINGE OMGANG EN AFSPRAKEN OVER VERGADERINGEN.....	6
NALEVING EN HANDHAVING VAN DE DEONTOLOGISCHE CODE	7
1. Voorkomen van schendingen.....	8
2. Signaleren van een (vermoedelijke) schending	8
3. Onderzoek	8
4. Uitspraak.....	9
EVALUATIE	9

TOEPASSINGSGEBIED

Artikel 1

§ 1. De deontologische code is van toepassing op de lokale mandatarissen van het lokaal bestuur. Dit zijn de voorzitter van de gemeenteraad en de OCMW-raad, de raadsleden, de burgemeester en de schepenen, de voorzitter en de leden van het vast bureau en de voorzitter en de leden van het bijzonder comité voor de sociale dienst.

§ 2. Lokale mandatarissen die namens het lokaal bestuur andere mandaten bekleden, zijn in die hoedanigheid eveneens ertoe gehouden de bepalingen van de deontologische code na te leven. Dit geldt zowel voor de mandaten die rechtstreeks in verband staan met hun ambt als voor alle hiervan afgeleide mandaten.

Indien een mandaat namens het lokaal bestuur wordt opgenomen door een extern persoon, dus niet vermeld onder de eerste paragraaf van dit artikel, wordt deze persoon bij zijn aanstelling eveneens geacht deze deontologische code te onderschrijven.

Zij zullen er tevens over waken dat zij, ook buiten het kader van deze mandaten, geen dienstverlenende activiteiten ontplooiën die afbreuk doen aan de eer en de waardigheid van hun ambt.

INFORMATIEBEMIDDELING

Artikel 2

Het behoort tot de wezenlijke taken van de lokale mandataris informatie te ontvangen en te verstrekken, in het bijzonder over de diensten die instaan voor informatieverstrekking en over de manier waarop de burger zelf informatie kan opvragen in het kader van de openbaarheid van bestuur.

Artikel 3

De lokale mandatarissen stellen informatie ter beschikking van de burger met betrekking tot de werking van de diensten die instaan voor de behandeling van klachten over het optreden of het niet-optreden van de overheid.

Artikel 4

Informatie waarop de vraagsteller geen recht heeft, die de goede werking van de administratie kan doorkruisen of die de privacy van anderen in het gedrang kan brengen, mogen door de lokale mandatarissen niet worden doorgegeven.

Artikel 5

De lokale mandatarissen verwijzen de vragensteller, waar mogelijk, naar de bevoegde administratieve dienst(en). Waar het gaat om de behandeling van klachten en/of conflicten, worden de belanghebbenden in eerste instantie doorverwezen naar de klachtencoördinator.

ADMINISTRATIEVE BEGELEIDING EN ONDERSTEUNING

Artikel 6

De lokale mandatarissen kunnen de burgers ondersteunen en begeleiden in hun relatie met de administratie of met de betrokken instanties. Zij kunnen de burgers helpen om, via de daartoe geëigende kanalen en procedures, een aanvraag te richten tot de overheid, informatie te verkrijgen over de stand van zaken in een dossier, daarover nadere uitleg en toelichting te vragen en vragen te stellen over de administratieve behandeling van dossiers.

Artikel 7

Bij de administratieve begeleiding en ondersteuning van de burgers respecteren de lokale mandatarissen de onafhankelijkheid van de diensten en van de personeelsleden, de objectiviteit van de procedures en de termijnen die als redelijk moeten worden beschouwd voor de afhandeling van soortgelijke dossiers.

Artikel 8

De briefwisseling met de overheid, gevoerd in het kader van de administratieve begeleiding en

ondersteuning, wordt uitsluitend op naam van de burger gesteld. Er wordt op geen enkele wijze melding gemaakt van de begeleidende en ondersteunende rol van de lokale mandataris.

BESPOEDIGINGS- EN BEGUNSTIGINGSTUSSENKOMSTEN

Artikel 9

Bespoedigingstussenkomsten zijn tussenkomsten waarbij lokale mandatarissen een administratieve procedure proberen te bespoedigen in gevallen of in dossiers die zonder die tussenkomst een regelmatige afloop of resultaat zouden krijgen, maar dan na verloop van een langere verwerkings- of behandelingstermijn.

Dergelijke tussenkomsten, die een ongelijke behandeling van de betrokken burgers inhouden, zijn verboden.

Artikel 10

Begunstigingstussenkomsten zijn tussenkomsten waarbij de lokale mandataris zijn voorspraak aanwendt om de afloop of het resultaat van een zaak of van een dossier te beïnvloeden in de door de belanghebbende burger gewenste zin. Dergelijke tussenkomsten zijn verboden.

Artikel 11

Tussenkomsten bij selectievoerende instanties, die tot doel hebben het verhogen van kansen op benoeming, aanstelling en bevordering in de administratie, zijn verboden.

Lokale mandatarissen die om steun gevraagd worden door of voor kandidaten die een functie, aanstelling of bevordering ambiëren, delen betrokkene mee dat de aanstelling, de benoeming of de bevordering gebeurt op basis van de geldende normen en procedures. Zij verwijzen de belanghebbende naar de bevoegde dienst of instantie.

Artikel 12

Lokale mandatarissen mogen occasioneel en op eigen initiatief personen aanbevelen bij werkgevers in de particuliere sector. Ze mogen geen enkele tegenprestatie, van welke aard ook, beloven of leveren aan de betrokken werkgevers.

BELANGENVERMENGING EN DE SCHIJN ERVAN

Artikel 13

Een lokale mandataris mag zijn invloed en stem niet gebruiken voor het eigen persoonlijk belang. Dat mag ook niet voor het persoonlijk belang van een ander persoon of het belang van een organisatie bij wie hij een directe of indirecte betrokkenheid heeft.

Artikel 14

Een lokale mandataris gaat actief en uit zichzelf alle vormen van belangenvermenging, en zelfs de schijn daarvan, tegen. Een lokale mandataris neemt geen deel aan de bespreking en de stemming wanneer er sprake is van een beslissing waarbij belangenvermenging speelt.

Artikel 15

Een lokale mandataris beseft dat mogelijke belangenvermenging niet beperkt is tot de bespreking en stemming. Daarom zorgt een lokale mandataris dat er ook geen enkele beïnvloeding is tijdens de andere fases van het besluitvormingsproces.

Artikel 16

Een lokale mandataris zorgt dat bij contacten met de burger nooit de schijn gewekt wordt dat particuliere belangen begunstigd (kunnen) worden.

Artikel 17

De lokale mandatarissen maken in hun verkiezingscampagnes en -mailings die gericht zijn op individuen geen melding van de diensten die zij eventueel voor de betrokkenen hebben verricht. In geen geval mogen zij de indruk wekken dat zij om steun vragen in ruil voor bewezen diensten.

Artikel 18

Bij hun optreden op en buiten het lokale bestuursniveau en in hun contacten met individuen, groepen, instellingen en bedrijven, geven de lokale mandatarissen principieel voorrang aan het algemeen boven het particulier belang.

Artikel 19

Elke vorm van rechtstreekse dienstverlening, informatiebemiddeling, doorverwijzing of begeleiding gebeurt zonder enige materiële of geldelijke tegenprestatie van welke aard of omvang ook en mag geen vorm van cliëntenwerving inhouden.

Artikel 20

De lokale mandatarissen staan op dezelfde gewetensvolle manier ten dienste van alle burgers zonder onderscheid van geslacht, huidskleur, afstamming, sociale stand, nationaliteit, filosofische en/of religieuze overtuiging, ideologische voorkeur of persoonlijke gevoelens.

CORRUPTIE EN DE SCHIJN ERVAN

Artikel 21

Een lokale mandataris mag zijn invloed en stem niet laten kopen of beïnvloeden door geld, goederen, diensten of andere gunsten die hem gegeven of beloofd werden.

Artikel 22

Een lokale mandataris moet actief en uit zichzelf de schijn van corruptie tegengaan.

GESCHENKEN, UITNODIGINGEN EN REIZEN

Artikel 23

Een lokale mandataris neemt geen geschenken aan die hem door zijn functie worden aangeboden, uitgezonderd incidentele, kleine attenties (een bloemetje, een fles wijn) waarbij de schijn van corruptie en beïnvloeding minimaal is én waarbij minstens aan één van de onderstaande voorwaarden voldaan wordt:

- Het weigeren of teruggeven van het geschenk zou de gever ernstig kwetsen of bijzonder in verlegenheid brengen.
- De overhandiging van het geschenk vindt in het openbaar plaats.
- Het terugbezorgen van het geschenk is praktisch onwerkbaar.
- Het gaat om een prijs die door de lokale mandataris gewonnen wordt bij een tombola of activiteit.

Artikel 24

Een lokale mandataris accepteert geen persoonlijke geschenken, voordelen of diensten van anderen, die hem uit door zijn functie worden aangeboden, tenzij aan alle onderstaande voorwaarden voldaan wordt:

- Het weigeren ervan maakt het raadswerk onmogelijk of onwerkbaar.
- De schijn van corruptie of beïnvloeding is minimaal.

Artikel 25

Een lokale mandataris accepteert uitnodigingen (lunches, diners, recepties en andere) die door anderen betaald of gefinancierd worden enkel wanneer aan alle onderstaande voorwaarden voldaan wordt:

- De uitnodiging behoort tot de uitoefening van het raadswerk.
- De aanwezigheid kan worden beschouwd als functioneel (protocolaire taken, formele vertegenwoordiging van het lokaal bestuur, ...).
- De schijn van corruptie of beïnvloeding is minimaal.

Artikel 26

Een lokale mandataris accepteert werkbezoeken, waarbij reis- en verblijfkosten door anderen betaald worden alleen bij hoge uitzondering. De invitatie kan alleen geaccepteerd worden wanneer het bezoek aantoonbaar van belang is voor het lokaal bestuur en de schijn van corruptie of beïnvloeding minimaal is. Van een dergelijk werkbezoek wordt altijd (schriftelijk) verslag gedaan aan de raad.

HET GEBRUIK VAN FACILITEITEN EN MIDDELEN VAN HET LOKAAL BESTUUR

Artikel 27

Een lokale mandataris houdt zich aan de regels die vastgelegd zijn over het gebruik van faciliteiten en middelen van het lokaal bestuur. Deze regels zijn terug te vinden in het huishoudelijk reglement van de diverse bestuursorganen en in de ICT-richtlijnen voor mandatarissen.

Artikel 28

Een lokale mandataris houdt zich aan de regels over onkostenvergoedingen zoals vastgesteld in het huishoudelijk reglement.

OMGAAN MET INFORMATIE

Artikel 29

Een lokale mandataris communiceert eerlijk over de redenen en motieven op basis waarvan hij individueel gestemd heeft. Daarnaast communiceert een lokale mandataris eerlijk over de reden en motieven op basis waarvan de raad als geheel de beslissing genomen heeft.

Artikel 30

§ 1. Een lokale mandataris is gebonden aan het beroepsgeheim wanneer hij door de functie van lokale mandataris kennis krijgt van geheimen die door personen aan het lokaal bestuur zijn toevertrouwd. Bekendmaking van deze geheimen is verboden, behalve wanneer de wet de openbaring oplegt of mogelijk maakt.

§ 2. Leden van het bijzonder comité voor de sociale dienst gaan bijzonder voorzichtig om met alle persoonlijke informatie die ze verkrijgen vanuit hun functie. Dat geldt voor alle informatie, ongeacht de wijze waarop ze verkregen is. Een comitélid of voorzitter zwijgt niet enkel over vertrouwelijke zaken, maar zorgt ook dat informatie die hij op papier of elektronisch bezit, niet in handen van derden (familie, andere partijleden, etc.) terecht kan komen.

§ 3. Een schending kan leiden tot sancties op basis van de deontologische code, eisen tot schadevergoedingen, maar in uiterste gevallen ook tot strafrechtelijke vervolging.

Artikel 31

Naast het strenge beroepsgeheim geldt eveneens een geheimhoudingsplicht voor lokale mandatarissen. Deze plicht beschermt wat besproken wordt tijdens een besloten vergadering (feiten, meningen, overwegingen...).

Artikel 32

Een lokale mandataris heeft een algemene discretieplicht. Hij gaat op discrete en voorzichtige wijze om met de informatie die hem toekomt in de uitoefening van zijn functie.

Artikel 33

Een lokale mandataris gebruikt de informatie die hij kreeg door de uitoefening van zijn functie enkel voor zijn raadswerk en niet voor zijn persoonlijk belang of voor het persoonlijk belang van anderen.

Artikel 34

Een lokale mandataris maakt brieven niet openbaar en stuurt e-mails niet door wanneer het niet zeker is dat de afzender daarmee zou instemmen. Bij twijfel over de bedoeling van de afzender wordt de expliciete toestemming gevraagd.

ONDERLINGE OMGANG EN AFSPRAKEN OVER VERGADERINGEN

Artikel 35

Lokale mandatarissen gaan respectvol om met elkaar en luisteren naar elkaar. Dit betekent bijvoorbeeld dat men zijn smartphone tijdens de vergadering niet meer gebruikt dan strikt noodzakelijk is.

Artikel 36

Lokale mandatarissen richten zich tot elkaar en tot de personeelsleden op een correcte wijze en dit zowel verbaal, non-verbaal als schriftelijk, inclusief de elektronische communicatie.

Artikel 37

Lokale mandatarissen houden zich tijdens vergaderingen van de politieke organen aan het huishoudelijk reglement en volgen de aanwijzingen van de voorzitter hierover op.

Artikel 38

Lokale mandatarissen onthouden zich in het openbaar, dus ook in openbare raads- en commissievergaderingen, van negatieve uitlatingen over individuele personeelsleden.

NALEVING EN HANDHAVING VAN DE DEONTOLOGISCHE CODE

Artikel 39

De raad richt een deontologische commissie op.

Artikel 40

De deontologische commissie bestaat uit één lid per fractie, aangevuld met de voorzitter van de raad. De voorzitter van de raad is voorzitter van de deontologische commissie.

Elke fractie wijst haar mandaat in de commissie toe met een voordracht gericht aan de voorzitter van de raad en de algemeen directeur. Bij deze voordracht kunnen ook één of meer plaatsvervangers aangeduid worden die in opgesomde volgorde het commissielid vervangen bij afwezigheid of wanneer die betrokken partij is. Een plaatsvervanger is een raadslid voorgedragen door dezelfde fractie, tenzij de fractie maar één lid telt. In dat geval kan ook een raadslid van een andere fractie voorgesteld worden. Een fractie kan tijdens de bestuursperiode steeds beslissen een ander lid aan te duiden en/of één of meer plaatsvervangers te vervangen of toe te voegen.

De commissie kan zich desgevallend laten bijstaan door externe deskundigen. Deze beslissing wordt in consensus genomen.

Gaat het om een mogelijke schending van de code door de voorzitter van de commissie, dan wordt hij tijdens de hele procedure vervangen overeenkomstig artikel 7, § 5, derde lid Decreet Lokaal Bestuur.

Gaat het om een mogelijke schending van de code door een ander lid van de commissie, dan wordt tijdens de hele procedure daarover het lid vervangen door een plaatsvervanger in volgorde van hoe ze door de fractie werden voorgedragen.

Artikel 41

De voorzitter van de deontologische commissie is verantwoordelijk voor de oproeping en stelt de agenda op.

De commissie wordt bijeengeroepen wanneer dat nodig is conform artikel 47 van deze code. De voorzitter is daarenboven gehouden de commissie bijeen te roepen op aanvraag van minstens een derde van haar leden.

De oproepingen vermelden in elk geval de plaats, de dag, het tijdstip en de agenda van de vergadering en worden tenminste 8 dagen voor de vergadering aan de leden bezorgd. In geval van hoogdringendheid, te beoordelen door de voorzitter, wordt de bijeenroeping tenminste 3 dagen voor de vergadering bezorgd. De agendapunten moeten voldoende duidelijk omschreven zijn. Voor elk agendapunt wordt het dossier dat erop betrekking heeft, ter beschikking van de leden van de commissie vanaf de verzending van de agenda.

De bezorging van de oproeping, de agenda en de dossiers gebeurt op dezelfde wijze als dat gebeurt in de raad, met als verschil dat enkel de leden van de deontologische commissie deze oproep, agenda en dossiers ontvangen.

De vergaderingen van de deontologische commissie zijn niet openbaar.

De leden van de commissie werken volgens volgende principes:

- De handhaving is onpartijdig.

- Men is terughoudend met publiciteit.
- Men gaat zorgvuldig om met de vermeende schender.

Artikel 42

De commissie is bevoegd voor:

- Het formuleren van een gemotiveerd advies aan de raad over het vermoeden van een schending van deze code door personen die door deze code gevat worden zoals voorzien in de procedure van artikel 46 tot 48 van deze code.
- Het geven van adviezen en aanbevelingen aan de raad over de inhoud van deze code met het oog op het bijsturen ervan. Dat kan op eigen initiatief van de commissie of minstens één keer per bestuursperiode op vraag van de raad conform artikel 49 van deze code.

Artikel 43

De raad ziet erop toe dat de fracties en de individuele lokale mandatarissen volgens de deontologische code handelen.

Er zijn verschillende fasen te onderscheiden die spelen bij het toezien op de naleving van de deontologische code, namelijk:

- Het voorkomen van mogelijke schendingen.
- Het signaleren van vermoedens van schendingen van de deontologische code.
- Het eventueel onderzoeken van vermoedens van schendingen van de deontologische code.
- Het eventueel zich uitspreken over schendingen van de deontologische code.

1. Voorkomen van schendingen

Artikel 44

Wanneer een lokale mandataris twijfelt of een handeling die hij wil verrichten een overtreding van de code zou kunnen zijn, wint het lid hierover advies in bij de algemeen.

Artikel 45

Wanneer een lokale mandataris twijfelt over een nog niet uitgevoerde handeling van een andere lokale mandataris, dan waarschuwt hij die persoon. De lokale mandataris verwoordt de twijfels en verwijst de betrokkene zo nodig door naar de algemeen directeur.

2. Signaleren van een (vermoedelijke) schending

Artikel 46

Wanneer een lokale mandataris vermoedt dat een regel van de deontologische code is overtreden door een andere lokale mandataris, dan kan hij hiervan melding van maken bij de algemeen directeur.

Een melding moet altijd gaan over een vermoedelijke inbreuk van de code door een mandataris. Men kan dus geen melding doen tegen een lokale partij of fractie. Het kan zijn dat er meerder mandatarissen betrokken zijn, maar dan moeten ze in de melding concreet benoemd worden.

Indien na het gesprek met de algemeen directeur het vermoeden van een schending blijft bestaan, meldt de lokale mandataris dit aan de voorzitter van de deontologische commissie, die samen met de algemeen directeur een vooronderzoek doet.

3. Onderzoek

Artikel 47

Wanneer de voorzitter van de deontologische commissie besluit dat de melding onontvankelijk is, dan betekent dit meteen het einde van de procedure die gestart werd naar aanleiding van dit vermoeden. De commissieleden worden hierover geïnformeerd.

Is de melding ontvankelijk dan onderzoekt de commissie ten gronde en roept de voorzitter van de

deontologische commissie de commissie bijeen binnen de dertig dagen na de melding. De periode van dertig dagen wordt geschorst van 1 juli tot en met 31 augustus.

De commissie onderzoekt de melding en geeft zowel de melder als de vermeende schender de kans zich te laten horen. Ook mogelijke getuigen kunnen gehoord worden. Niemand kan daartoe verplicht worden.

Na het horen van betrokkenen bespreekt de commissie het vermoeden van schending en wordt een gemotiveerd advies, dat in consensus wordt genomen, overgemaakt aan de raad.

4. Uitspraak

Artikel 48

Enkel de raad kan zich uitspreken of een mandataris van het lokaal bestuur een schending heeft begaan. Dat kan op basis van het gemotiveerd advies van de deontologische commissie. Als de raad beslist om af te wijken van het advies dan moet de vermeende schender de kans krijgen om door de raad zelf gehoord te worden vooraleer de raad ten gronde besluit.

Wanneer de raad vaststelt dat deze code geschonden werd door een mandataris, dan kan de raad:

- zich uitdrukkelijk distantiëren van het gedrag van de mandataris.
- vragen dat de mandataris zich verontschuldigt.
- beslissen een melding te doen bij het parket of Audit Vlaanderen.
- bij een kennelijk wangedrag of grove nalatigheid van of door een mandataris een dossier overmaken aan de Vlaamse regering zodat die een tuchtonderzoek kan instellen.

EVALUATIE

Artikel 49

Minimaal één keer per bestuursperiode evalueren de fractievoorzitters deze deontologische code. Ze bekijken of de code nog actueel is, nog goed werkt en of ze nageleefd wordt. Zij brengen hierover verslag uit aan de raad.